

**Radosiew\_1**  
**Karta wywiadu etnograficznego**

<b>Metryczka miejscowości</b>		
Powiat	czarnkowsko-trzcianecki	
Gmina	Czarnków	
Miejscowość	Radosiew	

<b>Metryczka wywiadu</b>			
Data realizacji	08.08.13 r.	Miejsce wykonania	sala wiejska w Radosiewie
Czas trwania	40 min	Forma i wielkość	nagranie audio, plik MP3, 55MB
Przeprowadzający	A.H.	Komentarz	

<b>Metryczka informatorów</b>				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
069_CZA_RDS	M	brak informacji	sołtys	sołtys od 7 lat

<b>Informacje etnograficzne</b>	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
<b>I. Toponomastyka i etnonimy</b>	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	„Nie ma”.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	„Nie ma”.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	„Jest rzeczka Rudnica i ma dwie odnogi – jedna jest Rudawka, druga Rudnica. Wpływa do Noteci. Te dwie rzeczki są mylone ze sobą, chociaż ta główna, co już wchodzi do Noteci to jest Rudnica, a niektórzy mówią na to Rudawka. One się łączą na pograniczu gmin Czarnków i Trzcianka. Nazw nie mamy.”
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	„Nie ma”.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	„Nie ma”.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	„Nie ma”.
<b>II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe</b>	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	<p>[Legenda o czarcie]</p> <p>„Jest jakaś legenda o czarcie co szedł do Radosiewa ” [przyp. bad. - Załącznik]</p> <p>[Opis wsi, historia]</p> <p>„Początki Radosiewa sięgają nawet roku 1600, czyli mamy ponad 400 lat. Zakładali to chyba Świniarscy, bo w Kuźnicy jest zamek, a raczej jego ruina, to w pierwotnej wersji należał prawdopodobnie do Świniarskich, a Radosiew należał do ich majątku, pod Kuźnice. Więc to prawdopodobnie od nich, ale to</p>

tylko takie przypuszczenia. Ciężko coś znaleźć. Tutaj mieszkali Niemcy, po wojnie to była wieś mieszana, byli napływowi, ale i autochtoni. Niedawno zmarła właśnie pani, która mieszkała tutaj praktycznie od urodzenia, z pochodzenia Niemka, zmarła w wieku 91 lat i cały czas porozumiewała się w domu po niemiecku. Ten polski znała, ale strasznie kaleczyła i trudno było ją zrozumieć. Miała dwóch mężów, jednym był Niemiec i to były czasy powojenne. Wyszła za Albrechta, on miał wytwórnię cegieł i zatrudniał Polaków. Jak naszła II wojna światowa, to jak SS przyszło, to miało do niego ogromne pretensje, że wspiera Polaków, a on uważał, że jak oni mogą dla niego pracować, to i on może dla nich coś zrobić. Później ten zakład chyba naturalnie przestał działać. A wszystkie domy, które tutaj widzimy, to są zasiedlone w 45 – 46 roku. Aktualnie jest około 140-150 mieszkańców, więc to jest małe sołectwo, ale bardzo fajnie zlokalizowane, bo jest Puszcza Notecka, blisko głównej drogi, a jednocześnie ostoja spokoju. Dojeżdża się tutaj taką aleją lipową, wiosną jak zakwitną jest naprawdę pięknie. Chcieli nam ostatnio wyciąć, ale się nie daliśmy”.

[Cmentarz]

„Był kiedyś cmentarz ewangelicki, z tym że to są teraz same krzaki. W tych ciężkich czasach to te krzyże i nagrobki zostały spieniężone. Ale mamy też cmentarz katolicki i podlega urzędowi gminy, i on jest jakby dwuczęściowy. Pierwszy, gdzie chowano ludzi przed II wojną światową, czyli typowy cmentarz, a dzisiaj tam chowamy, czyli jest mieszanka. Są ślady grobów z 1800 r., jest zachowana ciągłość z przejścia z własności niemieckiej w polską, nie ma takiego odcięcia”.

[Kościół]

„Tutaj kościoła nie ma i nigdy nie było, ale chodzi mi po głowie taki pomysł, że taki mały drewniany kościółek można by postawić, taki 40 metrowy koło dzwonnicy. Mieszkańcy są bardzo pozytywnie nastawieni, bo pomagają.”

[Dzwonnica]

„Mamy dzwonnice, była do rozbiórki, ale się zbuntowaliśmy, nie pozwoliliśmy jej rozebrać, więc dzisiaj jest po remoncie, dzwon nadal wisi, jest ogrodzona, zrobiona była ze środków unijnych.”

[Mieszkańcy]

„Są jeszcze dwie mieszkanki, co mają około 90 lat, inne są tak około 80 lat, czyli jest ta gwardia przedwojenna, ale

	<p>autochtonów nie ma tutaj żadnych już. Ale jest też nowa część, czyli pokolenia nowej generacji. Bo ja też tutaj nie mieszkałem, tylko się przeprowadziliśmy w poszukiwaniu oazy spokoju, 14 lat temu. Pojawiło się teraz kilka nowych małżeństw i tutaj sobie mieszkają. Myślę, że wieś nie wymrze naturalnie z pokoleniem, bo jest tych młodych osób sporo i dzieci też dużo. Na taki Dzień Dziecka przychodzi około 40 dzieci, na to 150 osób. Mamy nawet bardziej taki model wsi 2+3, a nie 2+1”.</p>
--	---

Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne

1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	Brak informacji.
2.	św. Marcina/11 listopada	Brak informacji.
3.	Adwent	Brak informacji.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	Brak informacji.
5.	Wigilia	„Pasterkę mamy co roku na sali o 22. Jest to udogodnienie, sala jest pełna. A sama Wigilia przebiega tutaj typowo polsko, jest łamanie się opłatkiem, jest sianko pod obrusem, jest 12 potraw, rodziny się odwiedzają. W drugi dzień Świąt też się tutaj odwiedzamy po domach.”
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	„W drugi dzień Świąt młodzież zawsze chodzi przebrana, obrzędowo się wszystko odbywa, śpiewają kolędy. Mamy diabła i wszystkich.”
7.	Sylwester/Nowy Rok	„Sylwestra tutaj robimy już od dawna, nawet na tej sali mieściło się 50 osób. Tak, że mieliśmy strzelanie, petardy, cała wieś jest rozświetlona. Tradycja wystawiania furtek nadal jest, nie ma tutaj takiej złośliwości. Tak, że społeczeństwo zachowuje się bardzo poprawnie, nawet jak się coś wydarzy to później dochodzimy do ugody. Ja jestem z młodzieży bardzo zadowolony, bo bardzo tutaj pomagają.”
8.	Trzech Króli	Brak informacji.
9.	Kolędnicy	Brak informacji.
10.	MB Gromnicznej	Brak informacji.

11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	Brak informacji.
12.	Topienie Marzanny	Brak informacji.
13.	Środa Popielcowa	Brak informacji.
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	Brak informacji.
16.	Triduum Paschalne	Brak informacji.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	Brak informacji.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	„Bardzo hucznie obchodzi się lany poniedziałek, to jest obowiązkowo. Młodzież lata z wiadrami po całej wsi, nawet czasami wrzucają do stawu tutaj. Tak, że lany poniedziałek jest ostry.”
19.	Zielone Świątki	„Nie, bo to jest zbyt małe sołectwo, żeby tu tyle imprez robić. A takie przystrajanie brzożami i tak dalej to jest wszystko w Kuźnicy”
20.	Boże Ciało	„Boże Ciało odbywa się w Kuźnicy i jest taka tradycja, że każda wieś przygotowuje jeden ołtarz, więc my jako Radosiew też robimy jeden. Resztę robiły Kuźnia, Radolinek i Caritas albo młodzież, no i Radosiew.”
21.	św. Jana	Brak informacji.
22.	MB Zielnej	„To raczej nie ma”.
23.	MB Siewnej	Brak informacji.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Brak informacji.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji

Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	Brak informacji.
2.	Ślub i wesele	[Polter] „Zwyczaj polterowski jak najbardziej funkcjonuje, jeśli młody człowiek zmienia stan cywilny, to wtedy jest organizowany ten polter i kończy się tłuczeniem butelek. Z tego, co ja pamiętam, to funkcjonuje to już dosyć długo. To jest tydzień przed weselem i raczej duża impreza, ale to zależy od rodziny.”
3.	Śmierć i pogrzeb	„Nie pamiętam korowodów tutaj, mieszkańcy są różnie chowani, też w Trzciance, w Czarnkowie i w Kuźnicy, a nawet tutaj w Radosiewie też. Wtedy obrządek pogrzebowy wygląda tak, że trumna jest przywożona z Kuźnicy, tam się odbywa msza i wtedy samochodami tutaj. Takiego typowego pieszego nie ma. W domach odbywają się różańce.”
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		Brak.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	„Kaplica powstała jak Radosiew był nawiedzony cholera i mieszkańcy wtedy to postawili. To był rok około 1830. Zmienione jest ogrodzenie tylko, ale generalnie w takim kształcie jak powstała stoi dalej. Opiekuje się nią sołtys i panie miejscowe, są kwiatki posadzone. Co roku przy kaplicy odbywają się nabożeństwa majowe. Uczestniczą w nich starsi

		mieszkańcy i najmłodsi.”
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Brak informacji.
6.	Lokalne odpusty	Brak informacji.

#### V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	<p>„Dożynki były organizowane. Natomiast w tym roku startujemy w dożynkach gminnych jako sołectwo, w turnieju wsi. Mamy całą gamę dyplomów, zajęliśmy kilka razy II i III miejsce w różnych konkurencjach.”</p> <p>„Wieniec dożynkowy robiliśmy trzy razy, ale ostatnie lata nie robimy, bo tutaj praktycznie nie ma rolników.”</p>
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji.
3.	Lokalne festyny	Brak informacji.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	<p>[Stowarzyszenie]</p> <p>„Jesteśmy w Stowarzyszeniu Rozwoju Wsi Kuźnice, Radolinek i Radosiew. Prezesem tego jest W. P. i wchodzi w to właśnie 3 okoliczne wsie. W związku z tym powstał plac zabaw w Kuźnicy.”</p> <p>[Jeden dzień dla wsi]</p> <p>„W Radosiewie tutaj mamy nieformalne stowarzyszenie, mamy taki program... to jest pomysł sołtysa – „Jeden dzień dla wsi”. To jest coś takiego jak czyn społeczny, no nie nazywamy tego w ten sposób, ale działa na tej samej zasadzie. Robimy to od 5-6 lat. Staramy się, aby z każdego domu jedna osoba przyszła i wtedy robimy różne rzeczy, np. robiliśmy podest pod pojemniki na selektywne odpady, w tym roku robiliśmy takie wykorytowanie przy drodze. Wtedy spotyka się grupa np. 20 osób i przez cały dzień pracujemy na dzień wsi. To nie jest</p>

finansowane, jeżeli robimy inwestycję trwałą, to albo to zapisujemy w funduszu sołeckim, albo swoimi ścieżkami załatwiam w gminie te pieniądze, a my jako mieszkańcy dajemy pracę.”

[Dzień Dziecka]

„Co roku organizujemy Dzień Dziecka. Już od kilkunastu lat. W tym roku miałem wynajętą firmę, panie co malowały bużkę, były zamki dmuchane. Tak, że odbywa się to na zewnątrz, ale sala też jest udostępniona jakby chcieli pograć w ping ponga, piłkarzyki, czy coś.”

[Sala wiejska]

„Jak ja się tu sprowadziłem, to jeszcze była stara sala przedwojenna. Duża była z budką suflera, z malowidłami. Szkoda, że nie udało się tego ocalić. Myślę, że jakbyśmy wcześniej weszli do Unii, to udałoby się to uratować i wyremontować. Ona już był w kiepskim stanie, dach się zawalił, drewniany był i kryty papą. Nie było za bardzo gospodarza, żeby się tym zajął, no a później podjęliśmy decyzję o rozbiórce, a powstanie mała sala. I ona była robiona ze środków unijnych, my się załapaliśmy w tym pierwszym rozdaniu w 2004 r. Dostaliśmy 111 tysięcy chyba. Robiliśmy ją w 2005 r. W sezonie letnim sala mało funkcjonuje, chyba, że są komunie, urodziny, czy imieniny. Ostatnio był roczek. Wtedy wynajmujemy tą salę, pieniądze za wynajem idą do budżetu gminy, ale one z powrotem wracają na rzecz wsi. Natomiast zimą regularnie jest aerobik dla pań, a faceci grają w tenisa, jest stół do ping ponga. Mamy zatrudnionego opalacza na umowę zlecenie, więc sala jest ogrzana. Jak widać, czasami też odbywają się msze. Zawsze mamy święcenie pokarmu w Wielkanoc, no i dwa razy w miesiącu mamy msze, mogą się pomodlić i wypowiedzieć te starsze panie. Ja też przysmykam oko, no bo to jest sala ze środków unijnych i nie można tego robić, bo to jest sakralne, ale prawo prawem, a tu nic się nie dzieje takiego, godzinka dwa razy w tygodniu się spotkają.”

**Imprezy :**

[Zakończenie roku szkolnego]

„Też co roku mamy w Radosiewie zakończenia roku dla dzieci i młodzieży ze szkół w Kuźnicy. Im się tutaj bardzo podoba”

[Spotkania Koła Emerytów i Rencistów]

„Co roku mamy takie spotkania dla Koła Emerytów i



Rencistów z Kuźnicy, jest ognisko, teraz mieliśmy 20 lipca. To już od kilku lat.”

[Konkursy]

„Startujemy też w różnych konkursach, np. *Piękna wieś dziełem jej mieszkańców*, drugie miejsce zajęliśmy w 2011 r.”

[Sportowe]

„Też często startujemy w turniejach piłki siatkowej, np. w 2009 w Gajewie. Nie mamy drużyny, ale jak najbardziej młodzież działa i się sprzęża, jak coś trzeba, to każdy się dokłada.”

[Spotkanie integracyjne]

„Co roku jest organizowane spotkanie edukacyjno-integracyjne, nie tylko żeby się spotkać i pogadać, tylko żeby się czegoś nauczyć. Mamy np. jakieś konkursy, pytania dotyczą regionu, wsi, parafii, gminy. To jest po prostu piknik integracyjny, odbywa się na placu przy ognisku przed salą, słuchamy muzyki, palimy ognisko, pijemy piwo, się bawimy.”

[WOŚP]

„Co roku młodzież zbiera pieniądze z okazji WOŚP i wspiera Owsiaka. Chodzą po każdej chałupie i zbierają.”